

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disputationvm De Censuris In Commvni,
Excommunicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

4 An interdictum priuet ingressu Ecclesiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94035)

Innocent.
Panormita.
Felin.
Sylu.
Covarr.

cenfuram, quando fertur in clericis; etiam priuare illos vsu potestatis Ecclesiasticae saltem quoad potestatem ordinis: & consequenter vsu iurisdictionis in foro poenitentiae intra Ecclesiam, quia non possunt ibi celebrare, aut sacramenta ministrare, alioqui irregulares sunt: ideoque censuram hanc, prout cadit in clericos, esse veram suspensionem, licet in laicis sit quoddam interdictum, vt patet ex capit. *Latores*. trigesima tertia, quaestio. secund. Sed hoc non recte dicitur: tum, quia censura non variat suam rationem propter solam varietatem subiectorum: hac autem censura generatim late aequae comprehendit laicos & clericos: ergo in omnibus habet eandem rationem censuræ: Non potest autem in omnibus habere rationem suspensionis: habet ergo rationem interdicti. Tum etiam, quia talis censura in clericum lata, non solum priuat illum exercitio ordinis, sed etiam auditione diuinorum officiorum in Ecclesia: quamuis non sub eadem poena irregularitatis sed more laicorum. Priuat etiam sepultura Ecclesiastica, vt patet ex dicto capit. *Is cui*, suspensio autem non habet hos effectus. Denique interdictum etiam personale latum in clericum priuat illum vsu ordinis sub poena irregularitatis, & tamen non propter ea talis censura in tali persona est propria suspensio. Illo igitur argumento solum concluditur, has censuras habere interdum aliquos effectus communes: inde vero non fit, vnam esse alteram, vt supra declarauimus. Adde, loquendo etiam de clericis, in eodem capit. *Is qui*, sepe vocari hanc poenam interdictum, *Is* (inquit) *cui est Ecclesia interdictus ingressus*, cum sibi per consequens censetur in ipsa diuinorum celebratio interdicta, irregularis efficitur, si contra interdictum huiusmodi, &c. Et infra, *Talis quoque, si hoc interdictum durante, &c.* Idem habetur in capit. *Episcoporum*, de Priuilegiis, in sexto, & in capit. *Sacro*, de Sententia excommunic. Quod ergo aliquando effectus huius censuræ per verbum suspendendi explicetur, non refert; quia, vt in superioribus adnotauimus, hæc verba, cum sint priuatiua, seu prohibitiua, interdum sumuntur late, vt communia sunt multis censuris: aliquando vero proprie & specificè, in illis ergo iuribus priori modo sumitur verbum suspendendi pro prohibitione ab ingressu Ecclesiæ, vt patet ex subiecta materia, iuxta quam sunt iura interpretanda. ca. *Intelligentia*, cum ibi notatis de verborum significatione.

4. *Refutatio questionis.*
Dicendum ergo est, poenam illam esse quoddam peculiare genus interdicti: quia est censura quædam, vt in dictis iuribus aperte supponitur: propterea enim definitur, fieri irregularem sacerdotem si illam violando celebret. Est autem censura priuans fideles aliqua participatione diuinorum, non propter communicationem cum aliis, sed per se: conuenit ergo huic censuræ ratio interdicti. Continetur autem sub speciebus supra numeratis quatenus interdictum personale est & non locale. Differt autem ab aliis personalibus, quia non est totale interdictum, sed parziale: & quia forte, addit aliquem effectum, quem non habent alia interdicta personalia.

5. *In quibus conuenit interdicti, hoc cum aliis personalibus & quibus differat.*
Primum declaratur, quia alia interdicta personalia priuant simpliciter participatione diuinorum in omni loco iuxta capit. *Si sententia*, de Sententia excommunic. Hoc autem solum priuat participatione diuinorum in Ecclesia. Quod probat quoad vtramque partem dictum capit. *Is cui*, vbi dicitur, Cui est Ecclesiæ ingressus interdictus, per consequens esse interdictam diuinorum celebrationem in ipsa. Cuius ratio est: tum quia celebratio in Ecclesia supponit necessario ingressum in ipsam: tum maxime, quia hoc interdictum præcipue ferri videtur propter prohibendam sacramentorum administrationem in Ecclesia. Quæ ratio æque procedit de quacumque participatione diuinorum officiorum in Ecclesia: vt omnes Doctores aduertunt in dicto capit. *Is cui*, & Fr. Suarez tom. 5.

A Innocentius in capit. *Sacro*, de Sententia excommunicationis, numero secundo, & ibidem Panormitanus, Felinus, & alij: Syluest. verb. *Suspensio*, num. 5. & verb. *Interdictum*, sexta, quaestio. 5. & Conarruias in capit. *Alma*, part. secund. §. i. numero tertio. Qui addit, adeo verum esse, hoc interdictum ferri propter prohibenda diuina in Ecclesia, vt alioqui, cessante hac participatione diuinorum, huiusmodi ingressum non prohibeat: quod infra videbimus. Nunc satis est, hoc interdictum conuenire cum aliis personalibus in hoc, quod priuat omni participatione diuinorum in Ecclesia: ita vt sic interdictus nec celebrare in ea possit, nec sepeliri, nec dare aut recipere sacramenta, nec ministerium aliquod sacramentum exercere, nec Missam aut aliud diuinum officium audire. Vnde quoad hoc participat hoc interdictum ea, quæ in superioribus diximus de interdicto personalitatem quoad peccatum, & poenam transgressionis, vt patet ex dicto capit. *Is cui*, quam quoad priuilegia, vt æquitas rationis postulat. Vnde priuilegium, quod conceditur in capit. *Alma*, personis interdictis, vt in quatuor festiuitatibus possint interesse diuinis, etiam extenditur ad personas interdictas ab ingressu Ecclesiæ, poterunt enim illis diebus in Ecclesia interesse diuinis, non tamen celebrare, aut ministrare, quia hoc in dicto capit. *Alma*, non conceditur.

B Altera vero pars continet primam differentiam inter hoc interdictum & alia personalia, scilicet limitationem huius prohibitionis ad Ecclesiam. Et probatur sufficienter ex dicto capit. *Is cui*, ibi, *In ipsa*, & iterum, *In ea*, addendo enim hanc limitationem satis indicauit Pontifex, prohibitionem hanc ad illum locum limitari. Et ita intellexit Glossa, ibi, & omnes interpretes: & Innoc. & Covarr. supra: & Abbas in ca. *Cum dilectus*, de consuet. num. 26. & Nauarr. cap. 27. numer. 170. vbi alios refert. Qui etiam explicant, quid nomine Ecclesiæ intelligendum sit: quod in superioribus iam tetigimus. Et resolutio est, per Ecclesiam intelligi quodlibet templum auctoritate Episcopi publice deputatum ad sacra faciendam, siue illud sit benedictum, siue non, nam hæc est significatio illius vocis secundum communem vsum Ecclesiæ, & sumitur ex cap. pen. de Imm. Eccles. Celebratio ergo, vel participatio diuinorum in tali Ecclesia interdictur per hanc censuram, non vero extralitam. Ratio est, quia per nullam censuram plus prohibetur, quam verba legis, vel sententiam continent, vt supra diximus. Sed ex vi verborum, per quæ fertur hæc poena, non fit prohibitio diuinorum simpliciter: sed cum determinatione Ecclesiæ: ergo non est extendenda prohibitio: ergo extra Ecclesiam omnia alia, quæ antea licebant tali personæ, postea licent, vt est facere sacrum in priuato oratorio approbato, recipere sacramentum Vnctionis in domo sua, & quælibet alia sacramenta extra Ecclesiam, vt recte docent iidem auctores, & Nauarr. c. 25. n. 75. & Syluest. *Interdictum*, §. q. 5. qui eodem modo est intelligendus verb. *Suspensio*, nu. 5. circa finem. Neque aliud colligitur ex c. *Latores*, 22. q. 5. nam tota illa prohibitio, de qua ibi est sermo, intelligenda est cum eadem limitatione, scilicet in Ecclesia.

C Quæri autem potest, an sic interdictus extra Ecclesiam existens, possit audire diuina, quæ intra illam fiunt. Videtur enim tunc non violare suum interdictum, quia non ingreditur Ecclesiam, directe autem solum est interdictus à tali ingressu. Itæ alias si è contrario Missa diceretur extra Ecclesiam, peccatum quæ intraret persona sic interdicta illam audiens ex Ecclesia, vt seruatur commutata proportio. Consequens autem videtur falsum; quia ex vi huius interdicti solum in Ecclesia prohibentur diuina. Nihilominus dicendum videtur, non esse licitum personæ sic interdictæ audire Missam, vel officia diuina, quæ in Ecclesia dicuntur, etiam si possit ea audire extra Ecclesiam.

6. *Primum dicitur crimen inter hoc interdictum, & alia personalia.*
Glossa.
Innocent.
Covarr.
Abbas.
Nauarr.

7. *An sic interdictus possit extra Ecclesiam existens audire Missam quæ intra illam celebratur.*

Ccc ecclesiam

Ogerritur
obiciendi.

Corollaria
præcedentis
concl.

Syluester.

eclesiam existens. Ratio est, quia ex vi illius interdicti hoc principaliter prohibetur: ideo enim alicui interdicitur ingressus Ecclesie, ut diuinorum, quæ in ea sunt, particeps non fiat. Dices, hunc esse finem præcepti, & ideo, quamuis in aliquo particulari actu non seruetur, non propterea violari censuram, si alias non agitur contra materiam prohibitam. Respondetur, non esse finem extrinsecum, sed ita intrinsecum, ut contineatur etiam sub materia præcepti prohibita: ita enim interpretantur iura supra citata interdicti. hoc ab ingressu Ecclesie, ut formaliter, seu virtute contineatur prohibitionem omnium diuinorum, non simpliciter, sed in tali loco. Dicere etiam possumus, eum, qui sic audit diuina in Ecclesia, licet non ingrediatur corpore, ingredi animo, & sensum: cum tamen hoc totum prohibitum sit ex vi illius interdicti. Et per hoc responsum est ad primam dubitandi rationem. Ad secundam vero pendet responsum ex his, quæ dicemus circa alteram differentiam.

Et iuxta hanc doctrinam recte dicit Syluester, interdicti. 6. q. 6. si Diaconus v. g. interdictus ab ingressu Ecclesie Euangelium solenniter cæter extra Ecclesiam ipse existens, ministrando tamen sacerdoti dicenti Missam intra Ecclesiam, irregularitatem incurere: quia licet corporaliter videatur ministerium illud extra Ecclesiam exercere: tamen moraliter intra Ecclesiam ministrare censetur: quia sacrum ipsum cui ministrat, intra Ecclesiam fit & ad illud cooperatur. At vero recte iam addit Syluester, si sacerdos extra Ecclesiam sacrum faciat, & Diaconus interdictus ab ingressu Ecclesie, ex Ecclesia illi ministrat cantando solenniter intra Ecclesiam Euangelium, vel Epistolam, etiam tunc fieri irregularem, quia licet hæc Missa extra Ecclesiam dicatur, & actio ministri, quatenus est cooperatio ad illam, videatur ordinari extra Ecclesiam: tamen secundum se sit vera in Ecclesia, estque solennis administratio ordinis contra censuram Ecclesie: & ideo sufficit ad irregul. incurrendam. Addit vero in his casibus etiam sacerdotem facientem sacrum fieri irregularem etiam ipse interdictus, non esset: quia participat cum ministris in crimine. Sed hoc falsum est, quia nulla talis irregul. est in iure lata contra sic participantes: sed solum contra ipsum clericum violentem censuram, quia ipse est ligatus, ut patet ex dict. capit. *Is cui*, nisi ergo ipse sacerdos ab ingressu Ecclesie interdictus sit, hanc irregularitatem non incurrit. Et tunc necesse est, ut intra Ecclesiam sacrum faciat. Nam si extra Ecclesiam diceret, licet Diaconus, v. g. intra Ecclesiam caneret Euangelium, sacerdos non fieret irregularis quia principalis actus eius extra Ecclesiam fit.

Uterius vero circa hanc partem inquiri potest, an sic interdictus possit in cœmeterio Missam dicere; vel eam, aut alia diuina officia audire, si ibi dicatur. Aliqui enim asserunt, posse, & citant Glossam cap. *Is cui*, de Sentent. excomm. in sexto, verb. Cœmeterio, quæ re vera id non dicit. Potest autem suaderi, quia cœmeterium in rigore non est Ecclesia: ergo interdictio ingressu Ecclesie præcisè, non Interdicit cœmeterij ingressus: præsertim cum in materia penali, ac propterea odiosa, verba sunt stricte intelligenda. Oppositam vero sententiam tenet Abbas in cap. *Cum Ecclesia*, de Immum. Eccles. Et potest fundari in dict. cap. *Is cui*, nā ibi dicitur, huiusmodi personam sic interdictam, si in eo statu moriatur, non posse sepeliri in cœmeterio Respondent aliqui, hoc ideo esse, quia per tale interdictum priuatur persona Ecclesiastica sepultura, qualis est etiam illa, quæ fit in cœmeterio Ecclesie. Sed hæc responsio non satisfacit: nam, ex vi huius interdicti, non priuatur quispiam sepultura Ecclesiastica, nisi quatenus priuatus est sacro vsu Ecclesie: si ergo ex vi illorum verborum sub eo interdicti. non includitur cœmeterium quoad sacros vsus viuientium: neque, etiam

A includetur quoad vsum sepultura: vel è conuerso, si quoad hunc posteriorem vsum includitur, ut prædicto textu dicitur, etiam includitur quoad alia officia diuina. Quia illud non est peculiari extensione, quæ aliis verbis quoad vsum sepulture facta simul libi enim legitur talis extensio, sed ex vi ipsius interdicti ab ingressu Ecclesie talis effectus sequi censetur. Ratio autem esse videtur, quam ibi tangit Glossa; quia nomine Ecclesie cœmeterium comprehenditur tanquam accessorium sub principali: ut colligitur ex cap. *Si ciuitas*, de Sent. excomm. in 6. ubi interdicta Ecclesia dicitur consequenter esse interdictum cœmeterium: ergo similiter in presenti, cum quis interdictus est ab ingressu Ecclesie eadem ratione interdictus est ab ingressu cœmeterij: nam eadem ratio hic procedit, scilicet quod accessorium comprehenditur sub principali. Sicut etiam sic interdictus celebrans in quacumque capella Ecclesie, sine dubio peccaret, & irregularis fieret, quia qui totum prohibet, quamlibet etiam partem interdicat. At vero quoad hoc æquiparantur cœmeterium & capella argumento dicto cap. *Si ciuitas*.

Insuper vero difficultas ex hac ratione, quia ad summum procedit de cœmeterio Ecclesie cōiuguo, non vero de separato. Nam in di. cap. *Si ciuitas*, dicitur interdicta Ecclesia interdici cœmeterium contiguum, non vero non contiguum: ergo pari ratione idem erit dicendum in presenti. Est autem ratio, quia cœmeterium quod non est contiguum, non comparatur ad Ecclesiam, ut quid accessorium, sed tantum quidam locus per se distinctus: ideoque non comprehenditur nomine Ecclesie: quod secus est in cœmeterio contiguo. Nihilominus Glossa in d. c. *Glossa*. *Is cui*, dicit, in hoc interd. non oportere distinguere de cœmeterio contiguo, vel non contiguo, & habet fundamentum in illo textu quatenus absolute dicit hominem sic interdictum non debere in cœmeterio sepeliri, nihil distinguens de cœmeterio cōiuguo, vel non contiguo: ergo in neutro potest sepeliri sic interdictus: ergo eadem ratione non potest talis persona interdicta ingredi cœmeterium etiam non contiguum Ecclesie ad quælibet alia diuina officia celebranda, vel participanda; atque ita Glossa prædicta indifferenter loquitur, dicens, cœmeterium quodlibet esse interdictum tali personæ. Vt vero respondeat ad dict. ca. *Si ciuitas*, constituit differentiam inter locale interdictum ipsius Ecclesie, & interdictum personale ab ingressu Ecclesie. nam illud quasi inheret loco, & ideo afficit etiam locum sacrum contiguum, non vero disunctum, hoc vero afficit personam, eamque priuat vsu loci sacri, ideoque non refert locum contiguitas, vel disunctio. Præsertim, quia alias illuderetur interdictum si posset quis sepeliri in cœmeterio non contiguo.

Sed hæc responsio non videtur satisfacere, quia, licet hoc interdictum ab ingressu Ecclesie cadat recte in personam; tamen non simpliciter illam interdicit, sed solum respectu loci expressi in sententia, vel lege: hic autem locus solum est Ecclesia, ut supponimus, & de hoc inquirimus quid nomine Ecclesie comprehendatur: ex dict. autem capi. *Si ciuitas*, colligitur comprehendere cœmeterium contiguum, non vero disunctum, quod non provenit ex eo quod interdictum illud locale est, sed ex ratione supra tacta, quod cœmeterium contiguum est quid accessorium Ecclesie, non vero disunctum: quæ ratio etiam in presenti locum habet: ergo differentia illa nihil ad præsens refert. Neque etiam hinc sequitur eludi hoc interdictum, quia ipsum de se est limitatum ad talem locum: & ideo, si in illo seruetur; non illuditur, etiam si actus similis extra illum locum exerceri valeat: sicut non illuditur hoc interdictum etiam si quis possit celebrare in oratorio priuato.

Est ergo res hæc vtrinque satis dubia. Censetur tamen

Resolutio
quæstionis.

men in primis, ex vi huius interdicti non prohiberi aliquem, quominus possit celebrare diuina, aut ea participare, aut eis interesse si fiant in cœmeterio non contiguo alicui Ecclesie. Hoc probat optime ratio proxime facta, quia in toto rigore tale cœmeterium non comprehenditur nomine Ecclesie; neque est vlla ratio ob quam ad illud fiat talis extensio. Eo vel maxime, quod talis locus non est deputatus ad alios vsus sacros præterquam ad sepulturam Ecclesiasticam: ideoq; respectu aliorum diuinorum officiorum fere se habet sicut alia loca priuata, quauis habeat maiorem quandam decentiam, eo quod aliquo modo locus sacer sit: tamen hoc non est satis, vt sub illo interdicto comprehendatur quantum ad alios actus. Nam etiam priuatum oratorium est aliquo modo locus sacer, & nihilominus Ecclesie nomine non comprehenditur.

13
Ex vi huius
interdicti
prohibetur
Ecclesie
sepultura
etiam in
cœmeterio
non contiguo.

Nihilominus tamen addo secundo, ex vi huius interdicti prohiberi ecclesiasticam sepulturam etiã in cœmeterio non contiguo. Hoc probat mihi absoluta decisio dict. cap. *Is cui*, vt supra expendimus. Oportet tamen recolere duplicem interpretationem illius textus, quam in fine superioris disp. tetigimus. Vna est, vt hæc pœna non referatur ad omnem personam interdictam ab ingressu Ecclesie sed ad illam tantum, quæ violauit hoc interdictum celebrando in Ecclesia. Iuxta quam interpretationem nullum argumentum ex illo loco ad rem præsentem desumi potest: nam, dicemus in illo textu non declarari hunc esse effectum huius interdicti, sed imponi vt specialem pœnam celebranti contra hoc interdictum, atque ita ruit totum fundamentum secundæ sententiæ propositæ. Imo iuxta hanc impositionem ex illo textu non colligitur, hoc interdictum ab ingressu Ecclesie habere hunc effectum priuandi ecclesiasticam sepulturam. sed id colligi debet ex illa generali regula supra tradita, quod hoc interdictum habet omnes effectus interdicti personalis non vbi que sed in Ecclesia: vnde solum fit priuatio etiam sepultura in Ecclesia, non tamen in quolibet alio loco sacro, seu cœmeterio.

14
Alia interpretatio
est expositio
fieri.

Hec vero interpretatio illius textus singularis est: alia vero expositio est communiter recepta, & ideo magis probanda, scilicet. ibi declarari hunc, vt effectum talis interdicti, quod magis est consentaneum verbis textus: tum, quia illa relatio, & coninnctio, talis quoque, &c. plane refertur ad personam sic interdictam, de qua vtiq; principaliter erat sermo in textu, & non quatenus nouum crimen commisit: tum etiam, quia illa conditio, *si tali interdicto durante*, &c. frustra poneretur, si non esset sermo de effectu interdicti, sed de pœna ob transgressionem: nam hæc posset executioni mandari, etiam si interdictum nõ duraret. Igitur in illa parte declaratur hic tanquam specialis effectus interdicti: declaratur autem sub eã conditione, *nisi potuerit*, quam citato loco disputationis præced. satis explicuimus. Cum ergo ibi absolute dicatur, *In Ecclesia, vel cœmeterio*, quodlibet cœmeteriũ comprehenditur etiã non contiguum. Quomodo autem hæc assertio cum præced. cohereat explicandum superest: cur enim potius quoad hunc effectum fit extensio ad cœmeterium delinquentum quam quoad alios; item respondere oportet ad cap. *Si ciuitas*, nam repugnate videretur saltem argumento sumpto à paritate rationis.

15
Cum interdictum
ab ingressu
in Ecclesia
prohibetur
sepultura in
cœmeterio
separato non
vnde in illo
sacro audi.

Dico igitur, hanc fuisse specialem declarationem illius textus quoad hunc effectum, quæ non fundatur in illo principio quod accessorium sequitur naturam principalis, & sub illo comprehenditur: nam hoc non habet locum in cœmeterio separato, vt recte probatum est: imo neque ad contiguum hic recte applicatur, vt postea dicam: sed fundatur in hoc, quod quantum ad vsum sepulture, perinde se habet quodlibet cœmeterium, sine coniunctum, siue separatum, ac ipsa Ecclesia, quia per se & directe est

Fr. Suarez tom. 5.

A locus institutus, ac deputatus ad hunc sacrum vsum sicut Ecclesia ad alios: & ideo, quantum ad hanc prohibitionem reputatur tanquam Ecclesia. Vnde etiam secundum communem modum loquendi sepultura in tali loco dicitur Ecclesiastica: ob hanc ergo causam facta est illa extensio quoad hunc vsum sepulture. Ex qua non sumitur argumentum ad alios actus: imo ex speciali declaratione hic facta, colligi potest non esse idem de reliquis.

Atque hinc vterius infero, ex vi huius interdicti ab ingressu Ecclesie non priuari aliquem ingressu cœmeterij etiam contigui Ecclesie, nec celebratione diuinorum officiorum in ipso. Quod sentit Philippus Franc. in d. cap. *Is cui*, & nonnihil fauet cap. *Latorem*, 33. quæst. secund. vbi quidam interdictus ab ingressu Ecclesie ad fores eius assistere, & ibi Deum precari permittitur: ergo nõ intelligitur exclusus ab Ecclesia cœmeterio. Ratio est illa generalis, quod verba pœnalia restringenda sunt quãtum proprietas eorum patitur, nisi vel aliter in iure declaratum sit, vel alia necessaria ratio cogat. Hic autem in rigore nomine Ecclesie non significatur cœmeterium: nec est ius aliquod, aut sufficiens ratio, quæ cogat ad illam extensionem faciendam: ergo. Probatur minor, quia, si esset aliquod ius, maxime esset dictum ca. *Is cui*, vbi declaratur cœmeterium comprehendere quoad effectum priuationis sepulture: ostendimus autem, hoc esse speciale in illo effectu, id est, quod non esse extendendum ad alios: alioqui etiam in cœmeterio non contiguo esset prohibitus talis ingressus, q. falsum esse ostendi: igitur ex illo textu colligi non potest hæc extensio an cœmeterium etiam contiguum Ecclesie. Rursus, si aliqua ratio cogeret, esset maxime illa, quod accessorium sequitur principale: at hoc verum in fauorabilibus, non autem in pœnalibus, & odiosis.

16
Ex vi interdicti
ab ingressu Ecclesie
non prohibetur
gressus in
cœmeterio
etiam contiguo.
Philipp.
Franc.

Dices, licet hoc videatur odiosum respectu personæ, quæ interdictitur: tamen respectu Ecclesie est fauor: hoc ergo satis est, vt fiat extensio. Ob similem enim rationem in dict. cap. *Si ciuitas*, interdicta Ecclesia, dicitur esse interdictum cœmeterium contiguum. Respondetur nullum fauorem Ecclesie ab ipsa intentum in hoc inueniri, quia, quando ipsa interdictitur aliquem ab ingressu Ecclesie, id solum intendit, quod verbis declarat: quod si plus voluisset, expressisset, seu declarasset. Nec pertinet, per se loquendo ad fauorem Ecclesie, vt pœnalia verba extendantur, alioqui eo titulo semper essent pœnalia intelligenda, contra iuris regulam. Nec capit. *Si ciuitas*, in eã ratione fundatur, sed alia specialis, scilicet, ne vilipendi valeat sententia interdicti, quæ ratio habet locum in interdicto locali, de quo ibi est sermo: non vero in personali, quale id est, de quo agimus: quia, cum afficiat personam solum in ordine ad talem locum, quamuis extra illum in loco etiam vicino, & contiguo celebrare possit, non propterea contemnitur, aut vilipenditur interdictum.

Excluditur
fundamentum
contra
sententiam
16.

17
Occurrit
obiectioni.
Cap. Si ciuitas.

Non oportet tamen hoc extendere ad Capellas Ecclesie, vt supra obieciatur: quia Capellæ reuera sunt partes Ecclesie: & ideo sub ipso toto comprehenduntur, quando ingressus Ecclesie interdictur: secus vero est de cœmeterio, non enim est pars Ecclesie, sed omnino extra illam, & ideo in rigore nomine Ecclesie, non comprehenditur quoad pœnalia, nisi vbi id specialiter declaratum est.

18
Capellæ quæ
ad hunc effectum
non minime
Ecclesia
venit.

Explicatur alia differentia inter hoc interdictum & reliqua.

Vltimo loco explicanda superest alia differentia, quam supra insinuauimus inter hoc interdictum, & reliqua. Est autem differentia, quia alia interdicta non priuant hominem ab ingressu Ecclesie, vt supra visum est: diximus enim, quando diuina officia non celebrantur, posse vnumquemque non obstante interdicto, ingredi Ecclesiam, & in ea

19

Ccc 2

priuatus

1. Sententia
circa effe-
ctum huius
interdicti.

Couarr.

Nauarr.

Angel.
Sylv.

10

2. Sententia
Sylvest.
Abb.
Calderin.

Togh. tabu.

6. ca. 16. q. 3.

n. 1. & para.

1. per totum

Innoc.

Felinus.

Panor.

21

Cap. Praesen.

21. q. 2. ex

penditur.

priuat as orationes fundere. At vero hoc interdictum priuat hominem ingressu Ecclesiae, vt verba ipsa sonant. In hac autem differentia non conueniunt Doctores: multi enim sentiunt, ex vi huius interdicti ab ingressu Ecclesiae solum non prohiberi ingressum Ecclesiae ad celebranda, audienda, vel recipienda diuina; non vero ad priuat as orationes fundendas, vel ad alias orationes. Ita sentit Couarr. in cap. Alma, part. secund. §. 1. num. 3. citans Calderinum, Ancharranum, Dominicum, & Francum pro hac sententia. Quam etiam tenet Nauarr. in Summ. capitulo 25. numero 75. citans Archidiaconum & communem in dict. cap. Is cui, & capit. 27. num. 170. referens alios, & sumens argumentum ab excommunicatione, quae maior est censura, & tamen non priuat ingressu ab Ecclesie propter priuatam orationem. Tenet etiam Angelus verb. *Suspensio*, tertio, numero sexto, Sylvest. verb. *Suspensio*, quaest. 5. circa finem, dicitque colligi ex ratione textus in dicto cap. Is cui, nimirum ex illis verbis, *Cum sibi per consequens censetur in ipsa diuinorum celebratio interdicta*: nam hinc videtur colligi, priuatam orationem non esse ibi interdictam. Et hoc etiam videtur tendere ratio, quam Nauarr. assertit, quod prohibitio ingressus Ecclesiae respicit solum diuina officia, ne ea quis faciat vel audiat in Ecclesia. Quod quidem de celebratione constat ex ca. Is qui, de auditione vero exprimitur in cap. praesenti §. quaest. 2.

Contrariam tamen sententiam tenet Sylvest. verb. *Interdictum*, §. 6. quaest. 6. cum Monaldo, & Venuecio, quos refert: idem tenuit Innocentius in cap. Saero, numer. 2. de Sentent. excommun. Abbas in cap. Cum Ecclesia, numer. quinto, de immunit. Ecclesiae & Calder. tract. de Interdicto Ecclesiae. men. 2. vers. Sed queritur, & Felin. in cap. Anobis, numer. 6. de Excep. Fundamentum esse potest, quia verba illa, *ab ingressu Ecclesiae*, totam hanc vim habere videntur. Et ideo argumentum ab excommunicatione, vel aliis censuris sumptum efficax non videtur: nam, licet aliae censurae simpliciter grauioribus sint, haec tamen potest habere aliquid speciale in quo alias superet, cum ipsa specialis sit: & per verba specialia feratur, quae praedictam vim habere videntur. Nec apparet aliquod fundamentum sufficiens ad limitandam hanc prohibitionem ad illa duo capita, scilicet facere, vel audire diuina officia in Ecclesia: quia in dicto cap. Is cui, solum dicitur: prohibito ingressu Ecclesiae, consequenter prohiberi celebrationem diuinorum in ea; non vero excludit quin alia prohibeantur: sed illius effectus meminit, quia intentioni illius cap. deserviebat, scilicet ad explicandam irregularitatem, quae propter violationem huius censurae incurritur: nam haec propter solam celebrationem diuinorum ex officio incurritur: non vero propter alias actiones contra hoc interdictum, etiam si ex vi illius prohibita sint. imo Panormitanus, supra ponderat verbum illud, *per consequens*: nam ex eo intelligimus ipsum ingressum Ecclesiae per se, ac simpliciter esse prohibitum, consequenter vero celebrationem, quae talem ingressum praerequirat.

Caput autem Praesentis, §. quaest. secund. in primis non videtur in proprio sensu adduci, nam verba eius sunt *Interdicta Ecclesia intrandi licentia & omnia diuina officia audiendi*. Quae duas habent partes, & in priori fertur interdictum ab ingressu Ecclesiae: in posteriori vero noua poena generalior ferri videtur: non enim additum est, *in eas*, sed simpliciter prohibetur audire diuina officia, quod (ex vi talium verborum) intelligitur vbicumque dicantur, quae prohibitio non continebatur in interdicto ab ingressu Ecclesiae, vt constat. Vel certe, si quia omnino velit posteriora verba coniungenda esse prioribus, & referenda esse ad Ecclesiam, dicendum est, illud non fuisse interdictum simpliciter ab ingressu Ecclesiae, sed solum ex parte, seu cum limitatione, scilicet

in intrandi ad audienda diuina officia. Ex quo non licet inferre, quod interdictum ab ingressu Ecclesiae fertur, licet absolute, & simpliciter feratur, non prohiberi nisi actum audiendi, vel celebrandi officia. Alioquin nec receptio sacramentorum in Ecclesia esset prohibita, quia recipere sacramentum, non est audire, vel celebrare diuina officia.

Præterea, quod haec prohibitio extendatur etiam ad orationes priuatas in Ecclesia, videtur apparen- ter colligi ex cap. Latorem, §. 3. quaest. secund. ibi, *Per annum integrum Ecclesiam non ingreditur, sed ante fores basilicae stans, orans, & deprecans Deum perueniet*. In quibus manifeste est sermo de priuata oratione: & illa permittitur fundi ante fores Ecclesiae, ergo supponitur prohibita intra Ecclesiam ex vi talis censurae. Illa enim particula *aduersus*, sed ante fores, &c. satis declarat, prohibito ingressu Ecclesiae, illam etiam deprecationem intra illam esse prohibitam, quae ad fores Ecclesiae facienda dicitur. Quod aliter sic vrgere: nam, cum dicitur, vt sic interdictus stet ad fores Ecclesiae, & ibi deprecetur, vel intelligitur quod stet ad diuina officia audienda, & deprecandum in eis: & hoc dici non potest, cum id prohibi- tum sit ex vi talis interdicti, quod supra ostensum est, & sumi potest ex dict. cap. Praesenti, iuxta communem intellectum: vel intelligitur, vt steteribad deprecandum absque auditione diuinorum, & hoc superflue adderetur, nisi talis deprecatio prohiberetur fieri intra Ecclesiam ex vi illius interdicti.

Quamvis ergo prior sententia & communior & fauorabilior sit, & propterea sim ad eam propensus, & forte in praxi possit probabiliter, & secure seruari: nihilominus in rigore iuris posteriorem sententiam veram esse opinor, quia fundamenta eius solidiora sunt, & nullum fundamentum video sufficiens in ratione, vel iure ad limitandam illo modo prohibitionem ab ingressu Ecclesiae absolute factam, & dictum cap. Latorem, apud me non parum facit, vt illa limitatio non admittitur. Aduersus tamen cum prohibetur ingressus Ecclesiae intelligendum id esse formaliter, vt sic dicam, de ingressu in Ecclesiam, vt Ecclesia est id est, ad vendum eam tanquam loco sacro, & sollemniter instituto ad orandum Deum, vel alia sacra facienda. Vnde non opinor (etiam si Abbas, & nonnulli alij contrarium sentiant) ex vi huius interdicti esse prohibitum omnem ingressum in Ecclesiam solum quasi materialiter sumptum, scilicet vel ad transeundum per eam, vt recte dicit Innocentius supra, vel ad loquendum, aut disputandum, vel quidpiam simile: quia tunc non vtitur aliquis Ecclesia, nisi vt quoddam communi loco: iura autem loquuntur de Ecclesia quoad sacrum aliquem vsum.

Quid vero dicendum sit de audienda concione intra Ecclesiam, iuxta priorem opinionem satis intra-constat, iuxta posteriorem vero res est magis dubia. Dicendum vero cenfeo hoc non esse prohibitum, quia nullo iure hoc significatur: & quia, licet actio illa aliqua modo sacra sit, non tamen ita proprie ac per se pertinet ad munus Ecclesiae, quatenus templum est Deo dicatum, sicut pertinet oratio, & aliae actiones similes: item quia verbum Dei nunquam prohibetur, est enim ad conuersionem maxime necessarium. De aliis vero actibus, qui pertinent ad iurisdictionem Ecclesiasticam exterioris fori, vt sunt eligere, absoluerè a censura, & similes, certum est per se non prohiberi in Ecclesia ex vi huius censurae: quia respectu illorum etiam se habet

Ecclesia mere materialiter, & alioquin tales actus non prohiberentur ex vi Ecclesiastici interdicti, vt ex superioribus constat.